

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten
i.s.m.
Stichting LOES voor Dieren

Zwerfkatten in Amsterdam

Joke Voorn

Stichting LOES voor Dieren
3 november 2013

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

In Amsterdam hebben we net als in andere grote steden een zwerfkattenprobleem.

De Stichting Amsterdamse Zwerfkatten SAZ probeert hier wat aan te doen.

De SAZ is in oktober 1994 opgericht door 7 Amsterdamse dierenwelzijnsorganisaties, waaronder de stichting Dieren Onder Dak, waaraan ik 35 jaar verbonden ben geweest. Als kleine organisatie konden wij het grote aantal zwerfkatten niet inperken.

Hoe hard we ook werkten.

Ik ving 200 katten per jaar, bracht ze naar de dierenarts en verzorgde ze thuis tot ze weer uitgezet konden worden of naar een asiel. Maar dat was een druppel op de gloeiende plaat.

Vandaar dat we gezamenlijk besloten tot het oprichten van een aparte stichting die zich uitsluitend met het vangen van zwerfkatten zou bezig houden.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

TNR methode:
Trap, Neuter, Release
=
Vangen, Castreren/steriliseren, vrijlaten

De werkwijze is simpel: zwerfkatten worden na telefonische melding gevangen en gecastreerd, waarna ze hetzij worden teruggezet, hetzij naar een Asiel gaan.

Dit is de TNR methode: trap vang, neuter steriliseer/castreer, release laat los.

Dit lijkt simpel, maar in de praktijk komt er veel meer bij kijken.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Huiskat of zwervkat?

Er dient geïnventariseerd te worden of een kat werkelijk een zwervkat is of gewoon een huiskat die een ommetje maakt. Betreft het op straat gezette huiskatten of buiten geboren en dus wilde katten of zijn het door lang zwerven verwilderde huiskatten.

Als het niet duidelijk is waar de kat vandaan komt, bv achtergelaten bij een verhuizing, huisuitzetting of overlijden van de eigenaar en het een tamme kat betreft wordt eerst gefolderd in de directe omgeving met het verzoek of de eigenaar zich wil melden. Hiermee wordt voorkomen dat de kat van de burens per ongeluk wordt meegenomen.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

**Chippen is essentieel om
kwijtgeraakte kat
weer thuis te brengen**

**GROTE
CHIPACTIE
AMSTERDAM**

CHIP NU JE KAT

Van iedere gevangen kat wordt gecontroleerd of hij gechipt is. Zodat een eventuele eigenaar opgespoord kan worden. Soms wordt een reeds lang vermiste kat vele kilometers van huis aangetroffen en dankzij de SAZ weer bij zijn baasje teruggebracht. Katten liften soms ongemerkt mee in een auto of vrachtwagen of worden door de boze buurman meegenomen en ver van huis achtergelaten.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Gezondheidscontrole bij de dierenarts

Iedere gevangen kat gaat naar de dierenarts voor gezondheidscontrole
aids/leukose test, castratie.

Wilde katten worden ge- eartipt, tamme poezen krijgen een S tattooage in het
oor, alle katten worden gechipt en natuurlijk worden ook de parasieten
aangepakt.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Er wordt nauw samengewerkt met de meeste Amsterdamse dierenwelzijnsorganisaties en ook met organisaties buiten Amsterdam. Want soms is er in Amsterdam geen plekje meer vrij en moeten we uitwijken naar asiels buiten de stad. En soms komt er een hulpvraag van buiten Amsterdam. Als het enigszins kan gaan Jans en haar team daar ook op af.

Sinds vele jaren is Jans hier naast mij de kattenvanger en coördinator. Jans weet alles van elke kat die er bij de SAZ wordt opgevangen waar hij vandaan komt, wat er mee moet gebeuren en waar hij naar toe gaat.

Het nut van chippen voor tamme katten is duidelijk, maar de SAZ chipt ook wilde katten.

Zo kan bij terugmelding doordat het dier dood is aangetroffen, nagegaan worden waar het dier heeft geleefd. Op de plek waar hij was uitgezet of ergens anders heen is getrokken, waaraan het is overleden en hoe oud hij is geworden. Deze gegevens kunnen in een toekomstig onderzoek van belang zijn.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Eartip:

Linkeroor = wilde gecastreerde kater

Rechteroor = wilde gesteriliseerde poes

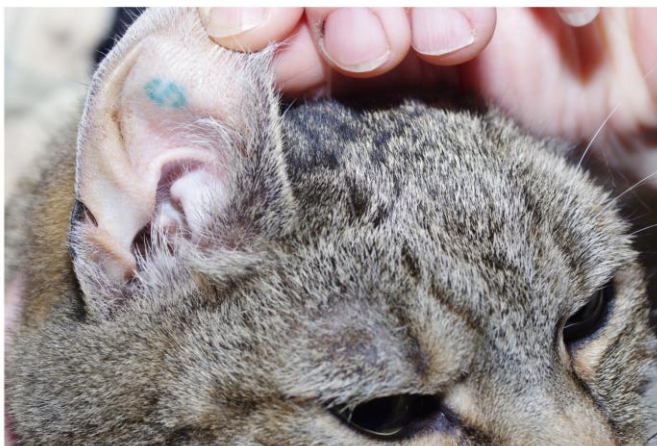

Een eartip is een afgesneden oorpuntje. Dit gebeurt tijdens de narcose van de sterilisatie of castratie. Links bij katers rechts bij poezen. Zo is van een afstand te zien of een dier gecastreerd is. Bij wilde katten die dus niet te benaderen zijn is dit heel handig. Zo weet je of je ze moet vangen of niet en mochten ze per ongeluk toch in de vangkooi terecht zijn gekomen kunnen ze direct weer los gelaten worden.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

**Een getatoeerde "S" in het oor van de tamme
poes voorkomt een "tweede" sterilisatie**

De S tatoeage wordt aangebracht in het rechteroor van de gesteriliseerde tamme poes tijdens de narcose van de operatie. Zo is altijd vast te stellen dat het een gesteriliseerde poes betreft.

Niet alle gechipte dieren zijn door hun eigenaar geregistreerd en bij aantreffen van zo'n kat weet je dus niet of ze gesteriliseerd is en moet ze alsnog onder het mes. Frustrerend voor de dierenarts, zielig voor de kat en er worden onnodige kosten gemaakt.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Euthanasie criteria bij zwerfkatten:

1. de kat heeft een dodelijke besmettelijke ziekte (aids, leucose, FIP, kattenziekte).
2. de kat is zo ernstig gewond of ziek, dat herstel onmogelijk wordt geacht.
3. de kat is ernstig ziek of gewond en qua gedrag onbehandelbaar ("wild").
4. wilde katten, die niet teruggeplaatst kunnen worden en waarvoor geen andere oplossing bestaat.

Vaak zijn de dieren ziek of gewond en natuurlijk worden ze dan behandeld tot ze weer gezond zijn of als dat niet kan uit hun lijden verlost. Hiervoor zijn euthanasie criteria opgesteld.

De dieren worden tijdelijk opgevangen bij de opvang van de SAZ en verzorgd tot ze weer teruggezet kunnen worden of naar een asiel of andere opvang zoals bv Stichting LOES voor Dieren, waar ik nu voor werk, gebracht kunnen worden.

Voor heel moeilijk plaatsbare katten zoekt de SAZ zelf een nieuw tehuis.

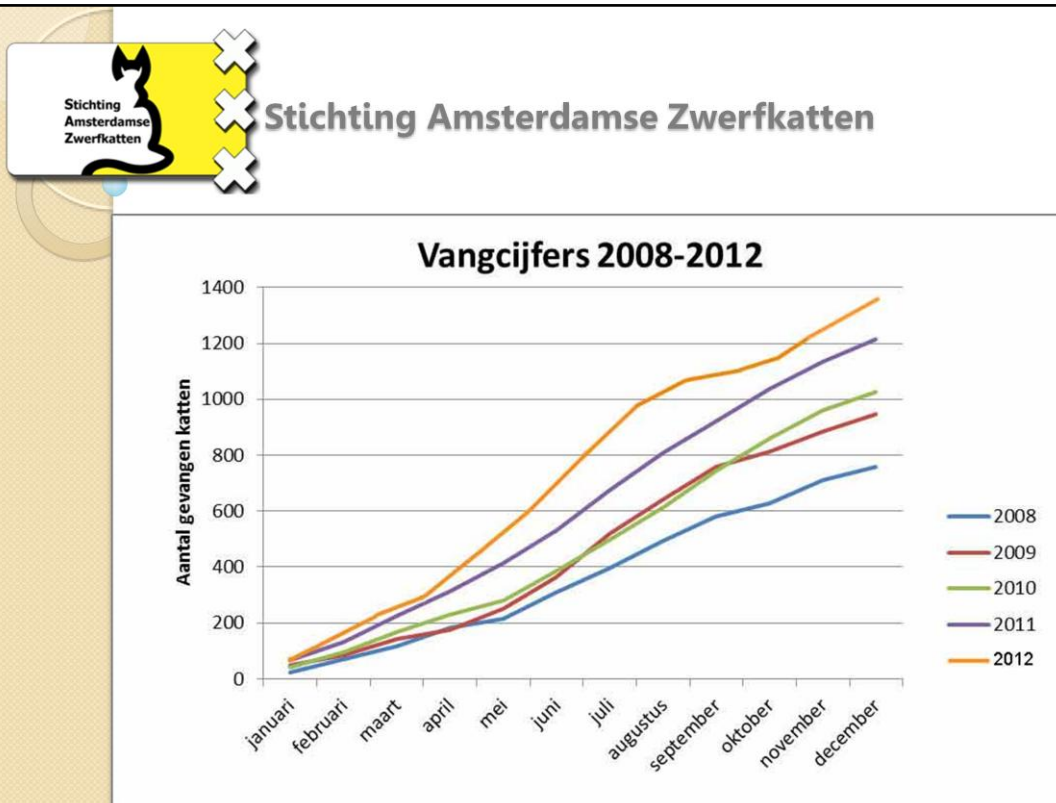
Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Tamme katten -> **asiel / opvangcentrum**

Ziek, schuw, gewond, ondervoed, moederloos -> **pleeggezin**

Wild, steriel, gezond -> **loslaten**

De SAZ heeft ook pleeggezinnen voor het grootbrengen van moederloze kittens, socialisatie van buitengeboren kittens en verpleging van ernstig zieke, gewonde of ondervoede katten.

De werkwijze van de SAZ is in de loop der jaren steeds professioneler geworden en dat uit zich ook in de vangcijfers.

Ieder jaar worden er meer zwerfkatten van de straat gehaald.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Snel van de straat = Minder risico op:

- **Ziektes**
- **Verwonding**
- **Verwildering**
- **Vermeningvuldiging/voortplanting**

Hoe sneller een kat van de straat is hoe groter de kans is dat het dier snel herplaatst kan worden.

Hij loopt minder kans om ziektes of verwondingen op te doen of om te verwilderen.

En natuurlijk kan door snel ingrijpen ook de ongebreidelde voortplanting een halt toe geroepen worden. Want castratie is dé methode om voortplanting en dus de groei van het zwerfkatten bestand tegen te gaan.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Voordelen vroeg castreren / steriliseren:

- **Geen voortplanting**
- **Minder kans op borstkanker**
- **Minder kans op suikerziekte**
- **Minder kans op Aids en Leucose**
- **Minder overlast (sproeien, loeien en vechten)**
- **30% minder voedselbehoefte**

Tegenwoordig laten we al met 3 maanden castreren en het heeft naast de geboortebeperving ook nog veel andere voordelen.

Vrouwelijke dieren hebben na sterilisatie voor de eerste krolsheid minder kans op borstkanker en suikerziekte en bij katers is er na castratie minder kans op sproeigedrag. Tevens wordt de kans op het oplopen van besmettelijke, dodelijke ziektes als kattenaids en kattenleukemie verminderd. Deze ziekten worden vooral overgebracht door vechten en voortplantingsgedrag. Gecastreerde katers gaan minder ver van huis, hebben minder reden om te vechten en lopen daardoor minder kans om besmet te worden.

Gesteriliseerde poezen doen niet meer mee aan de voortplanting en lopen daardoor ook minder kans om besmet te raken.

Gecastreerde of gesteriliseerde katten verbruiken minder energie en hebben daardoor tot wel 30% minder voedsel nodig.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Aaibaar en handtam

In feite zijn er 3 soorten zwerfkatten.

De recent zwerfkat geworden dieren, die weggelopen uit het raam gevallen of op straat gezet zijn.

Deze dieren zijn nog handtam en makkelijk via een asiel aan een nieuwe baas te helpen.

Als ze dieren gechipt zijn is vaak ook de eigenaar te achterhalen en kunnen ongewild kwijtgeraakte dieren snel met hun eigenaar herenigd worden.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Lang zwervende kat
Nog socialiseerbaar

De 2e categorie is de lang zwervende huiskatten. Deze dieren zijn vaak weggejaagd en hebben nare ervaringen met mensen opgedaan. Ze zijn bang voor mensen geworden.

Deze dieren zijn met geduld en liefde weer te socialiseren. Afhankelijk van het karakter van het dier en van wat ze allemaal hebben meegemaakt kan dat 1 dag tot een jaar of langer duren, maar meestal komt het wel weer goed.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

**Wilde kat = buiten geboren, ouder dan
3 maanden**

De 3e categorie zwerfkatten zijn de buiten geboren dieren. Hun ouders waren of huiskatten die korter of langer buiten zwierven of katten die zelf al buiten geboren waren.

Als deze dieren jonger dan 7 weken in huis genomen worden dan kunnen ze opgroeien tot gewone huiskatten. Afhankelijk van hun karakter en de hoeveelheid energie die men erin wil steken kunnen katjes die iets ouder zijn ook nog wel gesocialiseerd worden. Maar na 10 à 12 weken is er geen beginnen aan. Voor deze dieren is vroegsterilisatie en terugzetten als dat kan de enige optie.

Want de plek waar ze teruggezet worden moet wel veilig voor ze zijn. Dat betekent dat er voedsel en schuilplaatsen zijn en dat de dieren er gedoogd worden. Terugzetten vlak naast een drukke weg, in een gebied waar veel aids of leucose heerst of waar de dieren met allerlei middelen worden bestreden is zinloos.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Inprinting: zo ziet een tamme kat een mens

Ieder dier heeft na zijn geboorte een gevoelige periode, waarin het leert wat voor soort dier het is namelijk hetzelfde dier als zijn moeder. In deze periode leert het ook hoe het zich dient te gedragen. Deze gevoelige periode wordt inprintingstijd genoemd. Bij honden en katten duurt die de inprinting ongeveer 7 weken. In die tijd leert een jong katje dat bij mensen opgroeit dat mensen een raar soort katten zijn. Want ze horen bij zijn familie. Aangezien mensen dus een beetje gehandicapte katten zijn en nogal dom, ze kunnen niet zelf hun prooi vangen, en ze spreken slecht Kats, moet je luid en duidelijk met ze praten. Daarom wordt er tegen mensen gemiauwd. Katten communiceren onderling met zachte geluidjes en lichaamstaal, maar dat kunnen mensen niet. Een tamme huiskat is dus te herkennen aan het feit dat hij miauwt tegen mensen. Als katten ruzie maken wordt er hard geschreeuwd en met een lage stem gebromd. Vandaar dat mensen met een lage stem als eng worden ervaren. Hoge geluiden echter, zoals een moederpoes met haar jongen doet, zijn prettig. Tamme katten hebben ook geleerd dat als je naar mensen blaast, ze dan begrijpen dat je niet van ze gediend bent. Tamme katten die bang zijn blazen en slaan naar mensen, want daar worden mensen bang van en dan blijven ze uit je buurt.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

**Inprinting:
Zo ziet een wilde kat
een mens**

Wilde katten weten niet wat mensen zijn en beschouwen ze als monsters waarvoor je moet vluchten. Een wilde kat in een kooi probeert zich te verstoppen en zal mensen niet aankijken. Want aankijken wordt als bedreigend ervaren. Een wilde kat die niet kan vluchten en in het nauw komt zal alleen dan aanvallen, terwijl hij probeert langs de mens heen te komen om te vluchten.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Als katten elkaar tegen komen en niet weten wat de ander in de zin heeft, zenden ze geruststellende signalen uit zoals met de ogen knipperen en gapen. Dat betekent zoveel als “ ik heb geen kwaad in de zin en ben heel ontspannen.”

Als je dat zelf tegen een kat doet zul je zien dat ze terug knipogen.

Als een kat eet kan hij zijn omgeving niet goed in de gaten houden. Hij zit immers met zijn kop naar beneden. Wilde katten eten dus niet als er mensen in de buurt zijn.

Tamme katten doen dat wel.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Tam of wild?

De juiste keuze is belangrijk

Verwilderde katten nemen gedragingen van wilde katten over. Het is dus lastig om te zien of je met een verwilderde of een wilde kat te maken hebt. Toch loont het moeite om te proberen uit te vinden of je met een tamme verwilderde huiskat te maken hebt of met een wilde kat. Al is het maar omdat een verwilderde kat dan niet uitgezet hoeft te worden en na een resocialisatie periode weer gewoon huiskat kan zijn. Voor katten die niet terug kunnen naar de vangplek betekent dit het verschil tussen leven of dood!

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

- 1. Is het bekend van wie de kat is (geweest).
- ja.....(vermoedelijk) tam
- nee.....naar vraag 2
- 2. het dier is in de tuin geboren.
- ja.....naar vraag 3
- nee.....naar vraag 4
- onbekend....naar vraag 4
- 3. de kat is jonger dan 12 weken.
- ja.....tam of tembaar
- buiten geboren, ouder dan 12 weken..... "wild"
- onbekend.....naar vraag 4
- 4. Proeft de kat in huis te komen?
- ja.....tam
- nee.....naar vraag 5
- 5. Is de kat op te pakken.
- ja.....tam
- nee.....naar vraag 6

- 6. Laat de kat zich aaien en geeft hij/zij kopjes.
- ja.....(vermoedelijk) tam
- nee.....naar vraag 7
- 7. Miauwde de kat tegen mensen.
- ja.....(vermoedelijk) tam
- nee.....naar vraag 8
- 8. Eet de kat in de nabijheid van mensen het voer op.
- ja.....(vermoedelijk) tam
- nee.....naar vraag 9
- 9. Leeft de kat in een open of een afgesloten terrein en is hij/zij lang (langer dan 6 maanden) of kort zwerfend.
- afgesloten terrein, kort zwerfend.....(vermoedelijk) tam
- andere mogelijkheden..... zie vraag 4 t/m 8

Hoe zie je nu of een kat wild, verwilderd of tam is?

Daarvoor heb ik vele jaren geleden een soort determinatietabel gemaakt. Als je de tabel volgt en de vragen beantwoordt, kun je een redelijke inschatting maken.

Wat belangrijk is, is dat je het dier goed observeert in een zo rustig mogelijke omgeving en probeert zo veel mogelijk informatie over zijn oorsprong te achterhalen. Bv is het bekend of hij van iemand is geweest. Zo ja dan is het waarschijnlijk wel een tamme kat.

Is het bekend of hij buiten is geboren en ouder dan 3 maanden en nooit in mensenhanden geweest dan is het vrijwel zeker een wilde kat.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

In een aantal gevallen blijken "wilde" katten toch nog verwilderde en dus tamme dieren te zijn.

Langdurig verblijf buiten en voortdurend verjaagd worden maakt ze net zo schuw als "wilde" katten.

Verwilderde katten kunnen zich in huis na verloop van tijd weer als normale tamme huiskatten gaan gedragen.

In een aantal gevallen blijken "wilde" katten toch nog verwilderde en dus tamme dieren te zijn.

Langdurig verblijf buiten en voortdurend verjaagd worden maakt ze net zo schuw als "wilde" katten.

Verwilderde katten kunnen zich in huis na verloop van tijd weer als normale tamme huiskatten gaan gedragen.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Het gedrag van de kat in de vangkooi is géén duidelijk criterium voor tam of "wild".

Een volkomen tamme kat in paniek kan zich gedragen als een bloeddorstig monster.

Een wilde kat kan zo onder de indruk zijn dat hij/zij zich niet meer verroert.

Het gedrag van de kat in de vangkooi is GEEN duidelijk criterium voor tam of "wild".

Een volkomen tamme kat in paniek kan zich gedragen als een bloeddorstig monster.

Een wilde kat kan zo onder de indruk zijn dat hij/zij zich niet meer verroert.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Tamme kat	Wilde kat
Aaibaar	Vluchten
Miauwt	Wegkijken
Eet	Niet eten
Blaast	
Slaat	

Miauwt de kat en eet hij in je aanwezigheid, dan is het vrijwel zeker een tamme kat. Het is belangrijk om uit te vinden of de kat tam, verwildert of wild is zodat je voor het dier de juiste keus kunt maken.

Gaan we hem castreren en terugzetten en moet hij ge-eartipt worden of kan hij naar een asiel om een nieuwe baas te vinden of moet hij naar een pleeggezin voor resocialisatie.

De SAZ houdt op de stadsplattegrond van Amsterdam precies bij op welke lokatie er een of meer katten met een besmettelijke dodelijke ziekte wordt gevangen. Zo weten ze bij een volgende vangactie waar ze extra op moeten letten en kunnen dierenartspraktijken op tijd gewaarschuwd worden, zodat ze alert zijn op besmettingsgevaar voor buiten lopende huiskatten.

Aan de kaart is ook te zien waar de meeste katten gevangen worden. Namelijk in de oude wijken met lage huren. Hier wonen voornamelijk mensen met weinig inkomen en vaak ook sociaal zwakkeren. Mensen die aan de onderkant van de samenleving verkeren met sociale, verslavings- of psychische problemen of een andere visie op het houden van huisdieren vanuit een andere culturele achtergrond.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Vangcijfers 2009-2013 tm 18 oktober 2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Januari	47	41	68	76	68
Februari	39	53	64	60	88
Maart	56	73	93	94	82
April	32	63	89	107	100
Mei	76	52	99	138	137
Juni	113	103	117	123	110
Juli	158	112	146	206	156
Augustus	123	118	133	164	163
September	116	130	110	131	154
Oktober	51	115	116	114	84--
November	73	101	98	106	--
December	63	67	81	65	--
totaal	947	1028	1214	1384	1142

De SAZ houdt exact bij hoeveel katten er iedere maand worden gevangen. Hierdoor kun je zien dat in de aanloop naar de zomer er steeds meer katten gevangen worden. 's Winters is het aanbod lager.

Vanaf januari worden poezen krols, rond maart, april worden de eerste kittens geboren. In die periode worden de meeste zwangere katten gevangen en komen de eerste nestjes binnen.

Ramen en deuren gaan open om van het voorjaar te genieten en katten vallen uit het raam of lopen weg. Naarmate het weer beter wordt stijgt dus ook het aantal weggelopen katten.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Vakantieslachtoffers: Kittens gevonden in een doos langs de snelweg

Dan vanaf mei komen de eerste vakantie slachtoffers. Dit zijn dieren die op straat worden achtergelaten omdat men op vakantie moet.

Ondertussen komen er steeds meer nestjes.

De asiels raken vol en mensen die nog wel de moeite wilden nemen hun kat naar het asiel te brengen kunnen er niet meer terecht en zetten dan het dier op straat. Dus nog meer werk voor de SAZ.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

**Warm en droog buiten
overwinteren in door de
SAZ geplaatste
isolatieboxen**

Vanaf oktober november wordt het wat rustiger.

Men is terug van vakantie en haalt een kat uit het asiel en daardoor komt er daar dus meer ruimte.

De ramen en deuren gaan dicht, er lopen minder katten weg en er worden minder nestjes geboren.

Rond kerst en de jaarwisseling is er een kleine opleving. Het is koud buiten en de zielige zwerfkatten moeten van de straat, dus men meld katten aan bij de SAZ om van de straat gehaald te worden.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

**Preventie =
Sterilisatie & Castratie**

**Hoe meer steriele en
gechipte katten,
hoe minder zwerfkatten**

De SAZ doet ook aan preventie. Vanuit het idee dat hoe meer katten steriel zijn hoe minder kittens er geboren worden en hoe minder zwerfkatten er dan komen kunnen minvermogenden via de SAZ tegen sterk gereduceerd tarief hun kat laten helpen. Regelmatig komt het voor dat mensen veel katten hebben, die alsmaar jongen krijgen. De kittens worden uitgedeeld aan Jan en alleman. Met als gevolg dat deze dieren vroeg of laat zwerfkat worden. Door goedkope en soms zelfs gratis sterilisatie aan te bieden wordt de geboorte van veel toekomstige zwerfkatten voorkomen.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Is de SAZ methode effectief?

TNR werkt!

En is diervriendelijk!

Er zijn allerlei meningen over hoe het zwerfkattenprobleem zou moeten worden aangepakt.

Uit eigen ervaring kan ik vertellen dat de TNR methode werkt.

Toen ik zo'n 35 jaar geleden begon met katten vangen, waren er kolonies van 40 tot 50 dieren.

Veel wilde en verwilderde katten vaak in treurige conditie; niesziekte, schimmel, luis, en natuurlijk vlooiën en wormen, abcessen van vechtwonden en allerlei andere ellende. Het grootste deel van die wilde dieren konden we alleen maar laten inslapen om ze uit hun lijden te verlossen.

Tegenwoordig worden er vooral tamme huiskatten van de straat gehaald.

Er zijn niet veel wilde katten meer en de kolonies bestaan uit hooguit 10 à 15 dieren van voornamelijk tamme katten met jongen.

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Het zwerfkattenprobleem is een mensenprobleem!

Het zwerfkattenprobleem oplossen is een illusie.

Het onder controle houden is wel haalbaar.

Het is namelijk geen probleem van katten maar van mensen.

Mensen zetten katten op straat, laten ze niet steriliseren en chippen.

Mensen houden het probleem in stand door niet tijdig te bellen als ze een zwangere poes of buiten geboren nestjes zien. Waardoor de jongen opgroeien tot wilde katten.

Mensen klagen over overlast van katten, waardoor allerlei instanties er wat aan moeten gaan doen.

Katten kijken niet op de klok, kalender of plattegrond, ze kunnen niet bellen of om hulp vragen.

Dat kunnen alleen mensen.

Wij als dierenbeschermers kunnen wel het probleem binnen de perken houden door zoveel mogelijk dieren te castreren en chippen. Zodat er niet nog meer katten bij komen en onverhoopt weggelopen of kwijtgeraakte dieren via hun chip weer snel bij hun baasje kunnen worden teruggebracht.

Wij mensen moeten het zwerfkatten probleem oplossen!

Stichting Amsterdamse Zwerfkatten

Dank u voor uw aandacht

Vragen?

**Zwerfkatten gespot ?
Help ze, en bel ons 020 6190357**